

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1742/20
28.4.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија: Јасне Беловић, председника већа, Иде Никитовић и Весне Филиповић, чланова већа, у парници тужиоца АА, из ..., чији је пуномоћник Предраг Басарић, адвокат из Панчева, ул. Радомира Путника бр. 2, против тужене ББ, из ..., чији је пуномоћник Анђелија Милошевић, адвокат из Панчева, В.Р. Путника бр. 3а, ради утврђења, одлучујући о жалбама странака изјављеним против пресуде Основног суда у Панчеву П 161/18 од 24.12.2019. године, у седници већа одржаној дана 28.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Панчеву П 161/18 од 24.12.2019. године, у ставу првом изреке.

УКИДА СЕ пресуда Основног суда у Панчеву П 161/18 од 24.12.2019. године у ставу другом, трећем и четвртном изреке и у том делу предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П 161/18 од 24.12.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је по основу брачне тековине стекао право својине у 9/100 дела на двособном стану у ..., ул. ..., стан бр. ..., на трећем спрату, површине 47 м², који се налази у стамбеној згради за колективно становање, саграђене на парцели број ... градско грађевинско земљиште од 2,52 ара, све уписано у Лист непокретности ..., КО ..., што би тужена била дужна признати и трпети да се тужилац упише код РГЗ СКН Панчево као сувласник у 9/100 дела на описаном стану, на основу ове правноснажне пресуде њеним непосредним спровођењем. Ставом другим изреке, усвојен је евентуални тужбени захтев тужиоца, те је обавезана тужена да му на име стицања у брачној заједници исплати износ од 224.230,32 динара са законском затезном каматом почев од 11.10.2019. године, као дана вештачења, до коначне исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као

неоснован захтев тужиоца да се обавезе тужена да му на име стицања без основа исплати износ од 25.000 евра са каматом обрачунатом по стопи ЦЕБ почев од 14.01.2018. године до коначне исплате. Ставом четвртим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове.

Против наведене пресуде парничне странке су благовремено изјавиле жалбу и то тужилац побијајући је у ставу првом, трећем и четвртном изреке због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, а тужена побијајући је у ставу другом и четвртном изреке због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материалног права.

Испитујући правилност првостепене пресуде у складу са одредбом члана 386 Закона о парничном поступку – ЗПП (“Службени гласник РС” бр.72/11 са каснијим изменама и допунама), другостепени суд је оценио да је жалба тужиоца делимично основана, а жалба тужене основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужена су живели у брачној заједници од 03.06.2002. године до 14.01.2018. године, када је дошло до инцидента, физичког сукоба између њих и када је тужилац на основу хитне привремене мере удаљен из стана због насиља у породици. У току трајања брачне заједнице странке су са својим сином живеле у стану тужене у ... у ул. ..., који је посебна имовина тужене јер га је наследила од оца. На дан удаљења из стана тужилац је преузео износ од 25.000 евра који је претходно позајмио ВВ из ... и који му је овај новац тог дана вратио. Приликом враћања новца тужилац је новац који је добио од ВВ пребројао и утврдио да се ради о суми од 25.000 евра у апционима од по 50, 100, 200 и 500 евра и о пријему новца је сачињена признаница која је потписана од стране тужиоца и ВВ. До инцидента између тужиоца и тужене 14.01.2018. године, дошло је када је тужена сазнала да тужилац плаћа велике износе за веб сајтове са порнографским садржајем, где је укључио и њиховог седмогодишњег сина да прича на тим сајтовима. Вербални сукоб између странака претворио се у физичке насртаје тужиоца на тужену којом приликом је тужена физички повређена и због примене насиља и повређивања тужене тужиоцу је изречена хитна мера удаљења и забране приласка и комуникације са тужиљом. Када је дошла полиција тужиоцу је било дозвољено да уђе у стан у присуству полиције како би се обукао јер је затечен у ходнику у доњем вешу и како би могао након тога да буде приведен у полицију ради давања исказа. У полицијској станици, инспектору је саопштио да је у стану остао његов новац у износу од 25.000 евра у жутој кутији на полици за књиге која је постављена високо тако да може да се дохвати само ако се попне на столицу. Исте вечери је поново дошао у стан са полицијом да би у присуству тужене узео најнеопходније личне ствари. Пошто је полицијским службеницима пријавио да му је остао новац у стану, наложено му је да покаже кутију у којој се налази новац. Полицајци су утврдили да се у наведеној картонској кутији заиста налази новац, еври, али они нису избројали о којој се суми ради нити су констатовали новац у извештају и службеној белешци коју су сачинили те ноћи, јер су били фокусирани на пријављено насиље у породици. Кутија са новцем, еврима је остала у стану. Што се тиче позајмљеног новца тужилац је 21.04.2011. године, у својству зајмодавца закључио Уговор о зајму са ВВ као зајмопримцем, на износ од 25.000 евра. Други Уговор о зајму закључен је 03.11.2011. године између тужене као зајмодавца и ВВ као зајмопримца, а који је за предмет имао зајам од 12.000 евра. Зајмопримац ВВ је дана 14.01.2018, године вратио примљени износ позајмице од 25.000 евра тужиоцу по основу Уговора о зајму

од 21.04.2011. године о чему је састављена признаница који су потписали ВВ као исплатилац и тужилац као прималац, а такође, истог дана, сачињена је и признаница на 12.000 евра, а на име повратка позајмице по Уговору о зајму од 03.11.2011. године и ову признаницу потписао је ВВ као исплатилац и тужилац као прималац у име своје супруге, овде тужене. Износ који је позајмио ВВ од 25.000 евра тужилац је добио на име купопродајне цене стана на ... који је наследио од своје мајке, док је износ од 12.000 евра који је тужена позајмила ВВ представљао новац који је тужена наследила након смрти њеног оца. Наведени новац ВВ је предао тужиоцу јер тужена тог дана није била у стану тако да је тужилац потписао обе признанице о враћању позајмице. Тужена је наследила свог оца ГГ који је преминуо 18.02.2008. године, на основу решења о наслеђивању Општинског суда у Панчеву О 278/08 од 06.03.2008. године. Предметним решењем тужена је наследила стан у ..., ул. ..., бицикл са мотором "Tomos APN" регистарске ознаке ..., као и новчана средства на девизној штедној књижици "Комерцијалне банке" а.д. Београд, као и новчана средства на текућим рачунима код "Поштанске штедионице" и "Привредне банке" а.д. Панчево. Отац тужене је био радник "ХИП Петрохемија" Панчево, коме је исплаћена отпремнина од стране ове фирме у три наврата и то износ од 480.025,01 динар дана 31.07.2007. године, износ од 480.021,00 динар дана 31.08.2007. године и износ од 480.024,98 динара дана 28.09.2007. године. Док су били у брачној заједници парничне странке су вршиле знатна улагања у стан у ул. ..., у циљу адаптације. Стан је на иницијативу тужиоца реконструисан након 2008. године. За ове радове тужилац је ангажовао мајсторе и плаћао, јер је у то време радио у Предузећу "... " и имао је добра примања. Тужилац се као домаћин и глава породице ангажовао око предузетих радова на реконструкцији, набављао материјал, налазио и ангажовао мајсторе, надгледао радове и исплаћивао мајсторе по завршетку радова. У стану су предузети радови на унутрашњој обради зидова, глетовање и кречење, тоалет, керамички радови и паркетарски радови, инсталација, грејање, као и други радови на проширењу купатила, изради кошуљице и изради електроинсталација. Цена материјала за предузимање ових радова износила је 216.379,74 динара, а цена радова је износила 232.080,91 динар, односно укупно је утрошено, како у погледу рада, тако и материјала износ од 448.460,65 динара. Увећање вредности по 1м² стана износи 448.460,65 динара који износ ако се подели на 47,05 износи 9.531,57 динара или 81,10 евра по 1м². Вредност 1м² на дан вештачења износи 450,00 евра по м², што значи да увећање вредности стана на основу предузете адаптације на дан вештачења износи 81,1/450, односно 0,18 или 18% од вредности стана.

Полазећи од тако утврђених чињеница, првостепени суд је нашао да је тужбени захтев тужиоца делимично основан и то у делу постављеног евентуалног тужбеног захтева за исплату износа од 224.230,32 динара на име стицања у брачној заједници, а на основу члана 170 тачка 1 Породичног закона. Према схватању првостепеног суда, у конкретном случају се ради о незнатном увећању вредности посебне имовине тужене (стана) па тужилац, као други супружник, има право на потраживање у новцу сразмерно свом доприносу, а не потраживање у виду стварно-правног захтева. Стога је првостепени суд ставом првим изреке одбио основни захтев тужиоца за утврђење права сусвојине на 9/100 идеалних делова као неоснован, а ставом другим изреке тужиоцу досудио износ од 224.230,32 динара, као половину износа од 448.460,00 динара за који је извршеном реконструкцијом увећана вредност посебне имовине тужене, оценивши да је тужилац својим радом, залагањем и финансирањем реконструкције допринео увећању у једнаком уделу као и тужена, која у прилог својих навода да је адаптација извршена новцем који је наследила од оца, није пружила конкретне доказе. Захтев за

исплату износа од 25.000 евра, које тужилац потражује на име стицања без основа са каматом од 14.01.2018. године, првостепени суд је ставом трећим изреке одбио као неоснован из разлога што у току поступка није доказано да су испуњени услови из члана 210 Закона о облигационим односима јер је по схватању суда тужилац, приликом једног од два уласка у стан након инцидента, изнео на неки начин овај новац из стана.

Правилно је првостепени суд одлучио као у ставу првом изреке побијане пресуде, када је, позивајући се на одредбу члана 170 Породичног закона, закључио да тужилац нема право на својински удео у предметној непокретности јер се у конкретном случају не ради о улагањима која су знатно повећала вредност посебне имовине тужене – стана у ул. ... у ...

Правилност побијане пресуде у наведеном делу – у ставу првом изреке, није доведена у сумњу жалбеним наводима тужиоца.

Првостепени суд је, супротно наводима жалбе тужиоца, за овакву своју одлуку дао довољне и јасне разлоге које у свему прихвата и другостепени суд. Наиме, имајући у виду вредност извршених улагања утврђену из налаза и мишљења вештака на који странке нису имале примедби (448.460,00 динара), као и врсту изведених радова који представљају радове изведене ради побољшања услова становања, и по оцени другостепеног суда, а у контексту наведене законске одредбе, не ради се о улагањима која су знатно повећала вредност стана који је посебна имовина тужене и која могу довести до стицања права својине тужиоца на тој непокретности, како то правилно закључује првостепени суд.

Са изнетих разлога и с обзиром на то да у погледу наведеног дела одлуке у првостепеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1-3, 5, 7 и 9 ЗПП на које другостепени суд пази по службеној дужности, применом одредбе члана 390 ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим, доношењем одлуке из става другог изреке, о облигационо-правном захтеву који је постављен по истом основу као евентуални тужбени захтев за случај да суд нађе да претходни својинско-правни захтев није основан, првостепени суд је погрешно применио материјално право што је за последицу имало пропуст суда да чињенично стање правилно и потпуно утврди, а на које неправилности и тужена основано указује у жалби.

Наиме, правила о имовинским односима супружника у случају увећања вредности посебне имовине једног од њих током трајања брака, садржана су у одредбама чланова 168-170 Породичног закона („Службени гласник РС“, бр. 18/2005, 72/2011, 6/2015) који се односе на посебну имовину супружника. У складу са овим правилима, када се ради о незнатном увећању вредности посебне имовине једног супружника, други супружник има право на потраживање у новцу сразмерно свом доприносу (члан 170 став 1).

Досуђење новчаног износа по утуженом основу из члана 170 став 1 Породичног закона подразумева претходно утврђење вредности увећања посебне имовине тужене, односно да ли постоји увећање и колико оно износи, а потом утврђење чињеница које

се тичу обима учешћа тужиоца у том увећању.

У конкретном случају изостало је поуздано утврђење битне чињенице која се тиче обима учешћа тужиоца у увећању вредности посебне имовине тужене јер та чињеница подразумева податак о висини средстава, односно вредности рада и материјала уложених од стране тужиоца, с обзиром на то да он има право захтевати само исплату противвредности уложеног. Са наведеним у вези се не може прихватити закључак првостепеног суда да изостанак доказа тужене на околност да је искључиво својим новчаним средствима која је наследила иза покојног оца увећала вредност своје посебне имовине, подразумева право тужиоца на исплату половине од укупно уложеног по основу законске претпоставке о једанаким уделитема супружника, која се као таква, примењује једино код стицања заједничке имовине супружника. Стога је тужилац тај који је требало да докаже своју тврдњу о улагању и висини тих улагања у посебну имовину тужене, а на шта се правилно указује жалбом тужене.

Како због погрешне примене материјалног права у првостепеном поступку нису утврђене чињенице битне за доношење правилне одлуке о захтеву тужиоца који се односи на исплату износа од 224.230,32 динара, побијана пресуда је у погледу те одлуке заснована на непотпуно утврђеном чињеничном стању, па је због тога морала бити укинута.

Одлука првостепеног суда из става трећег изреке, којом је одбијен захтев тужиоца да се обавезе тужена да му на име стицања без основа исплати износ од 25.000 евра са каматом, за сада се не може прихватити као правилна, јер је захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, на постојање које садржином жалбе тужилац основано указује. Наиме, у погледу ове одлуке првостепена пресуда има недостатака због којих се не може испитати, с обзиром да нису дати разлози о битним чињеницама, а они који су дати су нејасни, противречни и недовољни да би оправдали правно становиште на коме је таква одлука заснована.

Наиме, основано се жалбом тужиоца оспорава оцена исказа тужиоца и сведока ДД и ЂЂ, полицијских службеника, као и закључак првостепеног суда да је тужилац изнео из стана износ од 25.000 евра, с обзиром да се оцена ових исказа и на основу такве оцене дат закључак, како се то може закључити из датих разлога, своди на претпоставку, могући начин на који се спорни догађај могао одиграти али не и поуздано утврђење чињеница у вези са тим, а какве једино могу бити основ за доношење правилне и законите одлуке.

Осим тога, у конкретном случају у погледу чињеница битних за одлучивање о овом захтеву тужиоца изостала је и оцена исказа тужене, која, како то произилази из расправног записника од 26.09.2018. године, искључује у целости наводе садржане како у исказу тужиоца, тако и сведока ДД и ЂЂ. Без оцене исказа тужене као учесника и сведока спорног догађаја, оцена изведених доказа се не може сматрати потпуном и правно ваљаном.

Недостатак разлога о битним чињеницама, нејасни и непотпуни разлози представљају недостатак због кога се у поступку жалбене контроле пресуда не може испитати, па је због тако учињене битне повреде и побијана пресуда у ставу трећем изреке морала бити укинута.

У поновном суђењу првостепени суд ће утврдити све битне чињенице које у досадашњем току поступка нису утврђене и отклонити наведену битну повреду, тако што ће имајући у виду примедбе на које је указано овом пресудом поново ценити изведене доказе, по потреби поновним саслушањем парничних странака и сведока разјаснити противречности на које је указано и поуздано утврдити чињенице које чине садржину спорног односа странака и основ евентуалне обавезе тужене. Потом ће, након што разјасни сва спорна питања о тужбеном захтеву за исплату износа од 224.230,32 динара по основу увећања посебне имовине тужене и износа од 25.000 евра по основу стеченог без основа (са тим у вези водећи рачуна и о правилној примени члана 395 Закона о облигационим односима), правилном применом материјалног права донети нову, правилну и на закону засновану одлуку, за коју ће дати јасне и потпуне разлоге.

Како одлука о трошковима поступка садржана у ставу четвртом изреке побијане пресуде зависи од коначног исхода парнице, иста је такође морала бити укинута.

Са свега изложеног, на основу одредбе члана 392 став 2 ЗПП и 391 став 1 ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке ове пресуде.

Председник већа-судија
Јасна Беловић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић